

27. ▸ CSERNUS TIBOR (1927-2007)

Cím nélkül, 1960-as évek második fele

Olaj, vászon, 114x162 cm

Jelezve hátoldalon: Csernus (kétszer)

Kezdő ár: 10 000 000 Ft / 32 154 EUR

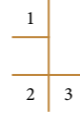
Becsérték: 16 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated value: 51 447 – 64 309 EUR

Csernus az 1965-ös párizsi letelepedését követően fokozatosan eltávolodott a szürrealizmustól. Utolsó ilyen jellegű alkotásait a Galerie Lambertben mutatta be 1964-ben. Figyelme – akárcsak az itthon maradtak, így például Lakner és Gyémánt esetében – a tengerentúli, illetve a nyugat-európai kortárs művészet, főként a pop art felé fordult. Alkotói módszerét azonban nem csupán az olyan uralkodó jelenségek befolyásolták, mint a hiperrealizmus. Képi világára illusztrátori tevékenysége is alapvetően hatott. Utóbbi azon túl, hogy a motívumok bőséges forrását jelentette számára, – a már korábban is alkalmazott repülőgépmockellettől, egészen a hétköznapi élet prózai momentumáig – képei stílárius jellegére is erőteljesen hatott. Kollázs-szerű alkotásai rendre ezekből a motívumokból, fragmentumokból születtek az 1960-as évek második felében. S bár alkotásai magukon viselték a hiperrealizmus néhány lényegi jellegzetességét – így az ábrázolás hiteles természetűségét, a látvány filmszerű pillanatnyi benyomását, az urbánus ikonográfia köznapiságát – azonban a realizmusnak még a leghitelesebb megjelenítése sem nyomta el képein a festői „esemény” elsődleges jellegét.

A kollázs technikája terén – ahogy a Párizsban letelepedő, és „átutazó” magyar alkotók, például Hantai Simon, Reigl Judit, vagy éppen Bálint Endre – Csernus elsősorban Max Ernst kései munkásságából inspirálódott. Azonban Ernst szürrealisztikus világa helyett, a hétköznapi élet sokszor banális, „művésziellen” rögzítésére törekedett montázs-szerű képösszeállításában. Sőt, témaválasztásait tekintve is sokkal inkább kötődött a nagy klasszikus, Manet szűzséhez, mint a kései szürrealizmus álomszerűségéhez. Bár az 1965-től születő új művek megőriztek valamit a korábbi szürrealista alkotások „mellérendelő” szintaxisából, a megidézett, és rögzített képrészletek egyre inkább hierarchiába rendeződtek, míg nem a kollázs jelleg el is tűnt Csernus festészetéből 1970 körül. Ebben az átmeneti korszakban készült alkotásain, mint az 1965-ös *Vasárnapok*on, vagy a most árverésre kerülő *Cím nélkül*ön is, a hangsúly egyre inkább a valóság és a sztori realiztikus narratívájára terelődött. A valóság és a képi világ közötti hátravékony réteg pedig a festés aktusának tradicionális rétegeibe húzódott vissza.

1. Csernus Tibor műtermében, 1990 körül
2. Csernus Tibor: Vasárnapok, 1965 magántulajdon
3. Mimmo Rotella: Posso?, 1963-1965 magántulajdon

Csernust az európai festészeti tradícióhoz kettős viszony fűzte. Nemcsak tisztelte és követte a barokk és a 19. század nagymestereit – Caravaggiót, Vélaquezt, vagy éppen Manet-t – de támogatta is a klasszikus képi reprezentáció konvencióit. Ezt a kettőséget Csernus jól tükrözi sajátos technikájában: alakjai megfestése során, nem csupán hozzáad a vászon fehérre alapozott felületéhez, hanem a visszatörlés, a visszakaparás technikájával el is veszi a motívumokból, a figurákból, azaz a kép felületéből. A felépítés és a visszabontás kettősége állandó sajátossága alkotásainak, amely alapvetően a képi reprezentáció konvencióit relativizálja. Ezáltal a kép felülete állandó mozgásba kerül: A valóság leképezése nem pusztán a motívumok felépítését, hanem azok részleges, vagy teljes megszüntetésével is együtt jár. Így egy képrészlet felismerése megkerülhetetlen magában hordozza a motívumot létrehozó festés/aktus jelenlétét is. A valóságot megszólalásig követő, illuzórikus, és az önmaga materiális vonatkozásainak tökéletes felszámolását is célul kitűző festészeti hagyomány kritikáját hordozza ez a gyakorlat Csernus festészetében.

KASZÁS GÁBOR

